

ЧОРБА ОТ ГРЕХОВЕТЕ НА ОТЕЦ НИКОДИМ

Днешният ден, макар и обикновен делничен ден, беше великолепен. Някак празнично се разстилаше небето, някак празнично светеше слънцето, нещо молитвено имаше в тишината на гората, в набожния напев на чешмата. Нещо смирено имаше в походката на черния котарак, който замислено мина през двора и бавно се качи на чардака.

Ние с отец Сисой седехме до масата под сянката на лозата и се радвахме на тоя хубав ден. Пред нас далеко долу се разстилаше зелената равнина на полето, заградено със синкавите силуети на планината и на нейните верижни гористи разклонения, които смирено бяха възправили обли върхове към небето, сякаш се молеха.

Отец Сисой, облегнат на пейката, бавно и спокойно местеше с хубавите си пълни ръце зърната на кехлибарената си броеница и унесено мълчеше.

През двора премина, запасан с бяла престилка и със съдове в ръка, глуховатият магер.

Отец Сисой му кимна с ръка.

- Готово ли е, готово ли е? - викна му високо и отчетливо той, извади от джебчето на кадифения си колан часовника и го погледна.

- А-а - ще бъде - отговори магерът, направи знак с ръка да имаме търпение и като не дочака друг въпрос, тръгна към магерицата.

Усмивка, сияеща от доброта, озари лицето на отец Сисой.

- Знаеш ли какво ще ядем? - обърна се към мене той.

- Пак някоя съблазън си приготвил, отче - рекох аз, като посочих с очи шишето вино, което се изстудяваше в коритото на чешмата.

Това шише, когато стоеше там, всякога предвещаващо нещо по-особено за обяд. Гювеч, някоя люта овнешка яхния, печено пиле или шишкебап.

- Не - каза отец Сисой, като положи ръце на масата. - Днес ще ядем нещо просто само по себе си, но пълно със значение. Днес ще те гостя с чорба от греховете на отец Никодим.

Погледнах го учудено и похвално за хубавата шега.

- Не се шегувам, любезни - каза отец Сисой и наведе умислено глава. - Казавм самата истина - днес ще ядем чорба от греховете на отец Никодим. Ето, година вече става, откак, царство му небесно, почива бедният там в манастирските гробища под дюлата, която сам бе садил и отгледал. Скромността му в живота спомогна скоро да се забрави името на тоя добър човек, чиято душа е живяла в страх пред бога и в стремление за райските блага, като се е бъртала в безпокойствие.

Заварих го тук година преди смъртта му, остарял, но запазен, здрав и як. Като че ли сега виждам да минава през двора неговата едра, висока, права, широкоплещеста фигура, която не можеше да влезе в черковната врата, ако не се понаведе. Той вървеше тежко, бавно и важно като патриарх. В неговите широки кръгли очи, над които се надвесваха като лозници гъсти вежди, имаше загадъчен, странен и чуден поглед, който не отговаряше на силата, що излъчваше неговата

осанка. Сутрин, когато излизаше от сянката на своята килия и спираше пред черковната врата да се прекръсти, по широките му плещи, върху които се опъваше обезцветеното му старо расо, слънчевите лъчи падаха като въз хребета на някоя планина. И мене, боже, прости ме, всякога ми се струваше, че на тоя човек не подобава да се моли, защото изглеждаше по-силен от всички грехове, срещу които не трябваше да вдига пръсти, събрани за кръстене, а сключени в юмрук.

Отец Никодим живееше самотен в малката си стаичка и не пожела да общува с мене. Хранеше се сам, редовен и точен бе на всички служби, на утринните и вечерните. С любов и старания той отглеждаше цветята в градината и особено обичаше белите рози, от които тук е насадил различни видове. През хубавите майски утрини, когато тия рози нацъфтяваха и дворът сякаш се изпълваше с малки бели ангелчета, отец Никодим слизаше между тях, дълго се разхождаше, миришеше ги и откъсваше само една. Интересно бе, че тая роза всякога намираха оставена на пейката зад манастирската ограда, гдето се простира най-хубавата ливада. Днес вече знам, че тая странност не е била без значение, макар и да е забулена в тайна.

През хубавите пролетни и летни дни отец Никодим повечето време прекарваше с въдица покрай реката. Това беше неговата страст. И аз не вярвам да има по-голям ловец на пъстърва риба. Той скиташе из сенчестия дол покрай реката, провираше се из гъстаката, който покрива бреговете ѝ, катереше се по големите обли камъни, зеленияли от векове, и не знаеше умора. В такива дни той пропускаше вечернята. Но много хора са го виждали, че като чуе камбаната, оставя въдицата, изправя се и се кръсти, докато звънът заглъхне.

Отец Никодим бе дошъл в манастира още младеж, на двадесетгодишна възраст, и си е бил все такъв чудак. Много пъти са му предлагали да стане игумен, но той смилено е отказвал.

Сега той почива успокоен под своята дюла, която е навела над него кичестия си храст, отрупан с млад и зелен още плод. А ние ще ядем чорба от неговите грехове.

Отец Сисой се усмихна мъдро, повдигна ръце, за да се дръпнат дългите ръкави на расото му, и продължи:

- Вчера в дъното на едно скрито долапче в килията на отец Никодим, която сега е празна, се намери едно гърне, пълно с фасул, захлупено с молитвеника на покойния. Всяко зърно поотделно бе завито в книжка.

Върху първата бяла страница на молитвеника пише...

Отец Сисой извади от пазвата си малка, със стара подвързия книга и прочете: "За всяко мое прегрешение, с дело или с помишление, оставям тук по едно бобено зърно - черно за непростимите и бяло за тия, които хвърлят душата ми в съмнение и мисълта ми не може да разграничи грях ли са, или не. За черните пред бога се разкайвам дълбоко, за белите се моля за прошка."

Отец Сисой затвори книжката, сложи я на масата и извади от джеба си една кърпа, в която бе увито нещо. Като я разви, той изтърси от нея на масата цял куп малки смачкани книжки, които се пръснаха от въздишката му.

- Това са книжките, с които бяха обвити фасулените зърна. На всяка от тях е написан греха, който отец Никодим е сторил. Прочетох ги едно по едно и виждам, че душата на бедния монах може би се е терзала напразно и че бог милостив е приемал молитвите му с блага и добродушна усмивка. Нека прочетем някои:

"Спомних си за светския живот и за младостта си. Спомних за любовта си, която стана причина да постъпя в манастира. Спомних за тая, която обичах, и за белите рози, с които тя обичаше да се кичи" - черно зърно.

"За спомен на нейните бели рози насадих в градината три" - черно зърно.

"Върху пейката на ливадата зад манастира оставям всеки ден всеки ден по една бяла роза за тоя, който я намери. Нека ѝ се радва една непозната душа, както се е радвала някога тя" - бяло зърно.

"Една мисъл не ми дава мира - защо избягах от живота. Спасих ли себе си, или се погубих?" - бяло зърно.

"Като спасява човек душата си, не погубва ли тялото си?" - бяло зърно.

"Мисля и не знам кое е върховното в човека - душата или тялото. Не са ли те всъщност неразделни и не тържествува ли душата пред влеченията радостни на тялото?" - бяло зърно.

И тъй, във всички написани книжки, пущани в гърнето, бяха отбелязани не сторени грехове, а спомени от младини, мисли, които са раждали съмнения, и съмнения, които са мъчили душата на покойния отец Никодим.

Като прочете книжките, отец Сисой ги прибра грижливо, уви ги в кърпата си, турна ги в джеба и като ме погледна въпросително, каза:

- Какво нещо е човек!

- Черно зърно - отговорих аз.

- И черно, и бяло - усмихна се отец Сисой.

В това време магерът почна да нарежда масата, защото беше вече обед, и донесе една голяма паница с димяща и ароматна чорба от фасул, която бе прошарена от бели и черни зърна.

- Ето, тая чорба е от греховете на отец Никодим. А пък виното, което се изстудява там, рекох да пием за бог да прости на добрия монах - каза отец Сисой и ме покани да обядваме.